

Fénytörés

Többször feküdtem műtőasztalon, de soha nem láttam, hogy miképpen vette ki a sebész a strúmámat, néhány évvel később meg az epeköveimet. Most viszont a szemembe nyúl bele dr. Sebestyén Margit, hogy eltávolítsa az idegen anyagot, amely hétről hétre rontja látásomat: ezt végignézni – kivételes élmény. Érdemes felidézni.

A tolókcsi begurul a kórterembe. Mögötte a zöld ruhás betegszállító emelt hangon megszólal:

– Kovács József!

– Én vagyok – rebegi a kunsági nyugdíjas.

– Üljön fel! Úgy, papucsot le! – ropogtatja a szavakat katonásan.

Józsi bácsi visszanez, és hogy izgalmát leplezze, humorizál: – Megyek a vesztőhelyre.

A betegszállító nem érti Józsi bácsi keserű humorát, s oktató hangon fejezi ki sértődöttségét:

– A műtő nem vesztőhely, ott még nem halt meg senki. Aztán kihátrál a kórteremből, és gurulnak, gurulnak a folyosón a műtőbe.

Egy óra múlva Józsi bácsi visszaérkezik – bekötött szemmel –, lelép a tolókcсібól, én meg beülök, és fűrgén gurulok a kórház folyosóján a műtőbe.

A váróban azonnal hozzám lép egy fiatal nővér, és bársonyos hangján megszólal:

– Előbb pupillatágító cseppeket kap – határozottan végzi feladatát, majd újra megszólal. – Most érzéstelenítőt csöppentek a szemébe, az első enyhe fájdalmat okoz, de a harmadikat már észre sem veszi.

– Nem lehetne a harmadikkal kezdeni? – kérdezem hamiskásan.

Szokatlan kérdés. Meglepődik a kedves nővér, de talpraesetten válaszol:

– Nem juthat fel a harmadik emeletre, ha kihagyja az elsőt.

Nincs idő a diskurzusra, már csöppen is a szemem sarkába a fájdalmat okozó gyógyszer.

Kibírom. Már a második csepp sem fáj.

Utána sarkon fordul, és az asztalhoz megy. Matat. Majd visszatér: bal kezében egy üvegcsével jobbában meg egy kencével.

– Sminkelés következik – mondja kedélyesen –, ezzel a „szépítőszerral” bekenem a fél arcát.

– Az jó lesz, legalább minden menyecske megcsodál majd – mondom kajánkodva.

– Ez talán túlzás – szól fölényesen.

– Igaza van: mindegyik nem, csak a legszebbek csodálnak meg.

Erre már nem válaszol. És igaza van: egy nyolcvanéves ember arca már nem vonzó, még sminkkel sem a szép asszonyok számára.

Újból mellém lép, kezében egy injekciós tűvel:

– A szemé alá is kap érzéstelenítőt.

Magamra hagy, és szótlánul végzi a munkáját.

A műtőben is azt teszik. Duruzsolnak valamit, de nem értek belőle semmit. Majd kigurul a kétkerekű „mercedesz”, tehát én következem. Betolja kocsimat a zöld ruhás a műtőasztal mellé, ráülök, és meggondoltan elnyúlok a hosszú fekhelyen. Rám terítenek egy zöld lepedőt, szíjjal lekötöznek. Meg sem tudok mozdulni. Kivételes pillanata az életemnek: önként vállalt teljes kiszolgáltatottság! Letakarják az

arcomat is, de jobb szememmel egy kis résen viszonylag nagy, fehér mezőt látok. Egyhangú, unalmas látvány, de nincs más.

Valami ütemesen kattog. Egy ceruzanagyságú cső csúszik be a látótérbe. Nem érzek fájdalmat. Megváltozik a fehér szín: sűrű az egész felület. Nedves. Felnagyított fonaldarabokra emlékeztető szálak úszkálnak benne. Középen egy nagyobb csomó, vékony szálak ágaznak ki belőle. Lebegnek-libegnek körülötte. Hallom a műszer motorjának halk berregését, kattogását. Kikapcsolják, bekapcsolják. Mozog a cső, beszippantja a lebegő „fonaldarabokat”, aztán a nagyobb csomó felé közelít, előbb a vékony szálakat kapja be, utána lenyeli az egész gubancot. Ismét megvilágosodik a látótér: a cső lassan eltűnik a fénymezőből.

– Megfestette... látod, ott van, velünk szemben – mondja a doktornő.

Én is látom: ott lapul a fénykör peremén. Sűrű.

Újabb „ceruza” csúszik be, a vége nem hegyes, kissé csapott, nincs rajta lyuk sem. Vele szemben sűrű csomót látok, olyan, mint az elszagattott rongy; szélei lebegnek. Vagy talán reszketnek a feléje sikló tárgyól? Mikor a közelébe ér, kitátja a száját, akár egy mesebeli sárkány; fogsora tűzpiros, beleharap a „rongy” bal oldalába, a tűzpiros szín elalszik, és a „ceruza” csúszik vissza.

– Leszakított egy darabot a membránból – suttogja a doktornő.

Húzza, vonszolja ki a fénymezőből. Eltűnik, de csak egy pillanatra. Újra megjelenik a látótérben, és hangtalanul, észrevétlenül csúszik a membrán, vagyis a hártya felé, amely rontotta látásomat. Az idegen anyag jobb oldalán remegnek a membránfoszlányok. Kinyílik ismét a száj, áttüzesednek a fogak, félelmetesen siklik előre. Hirtelen összecukódik a száj, és hátrál... hátrál...

– Ismét leszakított belőle egy darabot – mondja elégedetlenkedve a doktornő.

Az orvosi műszer – zsákmányával a fogai között – eltűnik a látótérből.

Nemsokára azonban visszatér. Siklik előre, mint a kígyó, megközelíti a remegő hártát, szélesre nyitja a száját, fogsorán, mint az esőcseppeken megtörik a fény, „áttüzesednek” a hegyes fogak. A membrán már a szájában van, lassan csukódik a száj, megszűnik a fénytörés, és – fogában tartva – húzza, vonja a hártacsomót. És a látótér peremén elnyeli a sötétség.

– Sikerült – sóhajt fel a doktornő.

Nem lehetett volna középen kezdeni? – kérdezem magamban. Se jobbra, se balra, hanem egyenesen beleharapni a közepébe. Mennyi időt meg lehetne így takarítani?! És mennyi energiát! Gondolom én, a laikus, a beteg. Hogy mit gondol az orvos, a szakember, nem tudom. Valószínű, hogy örül a sikernek. Örülhetnék én is, de tehetetlenségemben, mozdulatlanságomban csapong a képzeletem. A tehetetlenség, a kiszolgáltatottság torzítja a személyiséget, deformálja gondolkodását. Sebestyén Márta, márkás név, arany hangja ismert az egész világon, dr. Sebestyén Margit keze aranyat ér, tudásának értéke felbecsülhetetlen. Sok ember köszönheti neki, hogy látása megjavult. De hányan ismerik – hálás betegein kívül?...

És én: hálás vagyok? Inkább türelmetlen. Ebben a rendkívüli helyzetben. Alig várom, hogy kiszabadítsanak a szíjak szorításából. A gép azonban tovább zakatol. A doktornő valamilyen gázt említ. Újra megjelenik a látótérben a cső, megy, megy, majd egyre emelkedik, és mint a gyárkéményből a füst, omlik belőle a feketeség. Elborítja az egész látóteret. Nyomasztó kép. Azt sem látom, hogy a cső mikor siklik ki az elsötétült látótérből. Majd csak kitisztul ismét a kép – biztatom magam, megszűnik ez a csólátás, és újra láthatom, mégpedig tisztán, környezetem színes és gazdag világát, újra gyönyörködhetek a szivárvány gyönyörű látványában.

– Kész – hallom a doktornő szavát.

Leveszik arcomról a leplet, bekötik a jobb szemem, kikapcsolják a szorító szíjakat. Végre szabadon felülhettek!

– Nem szédül? – kérdezi a doktornő.

– Nem – válaszolom bizonytalanul. Megviselt ugyan a műtét, de nem éreztem fájdalmat. Beülök a tolószékbe, és lassan, biztonságosan gurulok vissza a kórterembe.

Akivel találkozzunk, együttérzéssel pillant rám.

Másnap a folyosón, az ebédlőasztalnál ülök: egyedül. A műtős nővér éppen közeledik felém, megismer, elmosolyodik, és megszólít:

- Hol vannak a szépasszonyok?
- Észre sem vesznek. Ugyanis Erika nővér lemosta arcomról a sminket.
- Jöjjön a műtőbe, megszépítem az arcát újra – mondja, miközben huncutul mosolyog.
- Inkább maradnék. Smink nélkül is szép a világ, ha éles az ember látása.

Gáspár Aladár:
Életfolyam
90X90 cm
Farost, vegyes technika - 2007

